

Puciatowa z Bohdanowiczów Maria

Data urodzenia: 1901

Historyk, bibliotekarz, dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej UMK, członek zwykły TNT w l. 1961-1982

Urodziła się w Wilnie w rodzinie chłopsko-robotniczej Franciszka i Anny z Sienkiewiczów. W 1920 r. ukończyła Gimnazjum im. E. Orzeszkowej w rodzinnym mieście, a następnie podjęła studia na Wydziale Humanistycznym USB, które ukończyła w grudniu 1928 r., uzyskując doktorat na podstawie rozprawy „Z dziejów Komisji Skarbowej Litewskiej w ostatnim piętnastoleciu panowania Stanisława Augusta” (promotor: prof. Stanisław Kościałkowski). W l. 1929-1939 pracowała jako zastępca asystenta, a następnie starszy asystent Katedry Historii Wydziału Humanistycznego USB, równocześnie ucząc historii w wileńskich gimnazjach (1930-1932 i 1938-1940). Po wybuchu II wojny światowej w związku z zamknięciem uczelni przez władze litewskie w grudniu 1939 r. zakończyła pracę na USB. W l. 1939-1941 prowadziła kursy edukacyjne dla dorosłych organizowane przez litewskie Ministerstwo Oświaty, ucząc języka rosyjskiego. W początkowym okresie wojny (1940-1941) pracowała także w policji litewskiej. W czerwcu 1941 r., po niemieckiej okupacji Wilna, wyjechała na wieś, podejmując pracę w rolnictwie. Po ekspatriacji w 1945 r. osiadła w Toruniu i podjęła pracę w Bibliotece Głównej UMK jako jeden z pięciu pierwszych pracowników. Początkowo pełniła funkcję urzędnik i prowizorycznego bibliotekarza naukowego, zajmując się gromadzeniem i inwentaryzacją zbiorów przywożonych z bibliotek Pomorza, Warmii i Mazur. W grudniu 1946 r. została kierownikiem Oddziału Powiększania Zbiorów. Stopnie zawodowe uzyskiwała kolejno: bibliotekarz (1947), kustosz prowizoryczny (1950), bibliotekarz dyplomowany (1957) i starszy kustosz dyplomowany (1962). W maju 1949 r. została zastępcą dyrektora Biblioteki Głównej UMK, a w kwietniu 1955 r. objęła stanowisko dyrektora, które sprawowała do momentu przejścia na emeryturę w 1973 r., opracowując plany rozwoju badań naukowych biblioteki i nadzorując ich realizację. Jej osiągnięcia obejmowały m.in. skompletowanie kadry bibliotecznej, organizację szkoleń dla pracowników własnej biblioteki i innych bibliotek w Polsce, wprowadzenie nowoczesnej struktury organizacyjnej, utworzenie sieci bibliotek zakładowych, opracowanie i skatalogowanie całości zbiorów, pozyskiwanie wydawnictw zagranicznych oraz stworzenie bibliotecznej informacji naukowej. Czynnie uczestniczyła w pracach zespołu opracowującego projekt nowego kampusu uniwersyteckiego na Bielanych, przygotowując założenia dla budynku biblioteki, i przeprowadziła przeniesienie Biblioteki UMK do nowego gmachu. Nie prowadziła własnych badań naukowych, ale organizowała życie naukowe biblioteki, w tym dwie ogólnopolskie konferencje poświęcone jej jubileuszom (1955, 1965), była współredaktorką serii wydawniczej „Nauka o Książce” oraz aktywnym członkiem TNT. Działała w organizacjach zawodowych i społecznych, m.in. Związku Nauczycielstwa Polskiego, Związku Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich oraz toruńskim Związku Bibliotekarzy. Po 1945 r. uczestniczyła w życiu politycznym – była członkiem PPR, PZPR (1948), TPPR i Ligi Kobiet. Od 1950 r. pełniła funkcję I sekretarza organizacji partyjnej pracowników naukowych UMK. Zmarła w Toruniu. Pochowana na cmentarzu św. Jerzego w Toruniu.

Literatura:

1. Czaja S., *Maria Puciatowa (1901-1982), bibliotekarz, współorganizator i wieloletni dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*, „Informator Bibliotekarza i Księgarza na rok 1984”, 1983, s. 285-291
2. Kucharski Adam, *Maria Puciatowa (1901-1982)*, w: TSB, pod red. Krzysztofa Mikulskiego, t. 6, Toruń 2010, s. 146-148 (z błędami).
3. Supruniuk A., *Nienapisana księga pamiątkowa*, w: *Stanisław Kościółkowski pamięci przywrócony*, red. M. Dąbrowska, Warszawa–Łódź 2016, s. 245-252.

Anna Supruniuk